

Stemmingen Wet toekomst pensioenen

Aan de orde is **de stemming** in verband met het wetsvoorstel **Wijziging van de Pensioenwet, de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met herziening van het pensioenstelsel, standaardisering van het nabestaandenpensioen, aanpassing van de fiscale behandeling van pensioen en enige andere wijzigingen ten aanzien van pensioen (Wet toekomst pensioenen) (36067)**.

(Zie vergadering van 15 december 2022.)

De voorzitter:

We gaan nu stemmen, allereerst over de Wet toekomst pensioenen. Een belangrijk moment.

Mevrouw Den Haan verzoekt om een hoofdelijke stemming over het wetsvoorstel.

Op 20 december 2022 heeft de Kamer reeds over de artikelen en de ingediende amendementen gestemd. Nu komen in stemming de wijzigingen voorgesteld door de regering, en het wetsvoorstel. Over het wetsvoorstel gaan we dus hoofdelijk stemmen.

Maar voordat we gaan stemmen, is er een aantal stemverklaringen, in deze volgorde: mevrouw Den Haan, de heer Van Kent, de heer Léon de Jong, de heer Omtzigt, mevrouw Pouw-Verweij en de heer Ephraïm. De mensen die denken dat ze de trein om 24.00 uur kunnen halen ... Dat wordt anders.

Allereerst dus mevrouw Den Haan.

Mevrouw **Den Haan** (Fractie Den Haan):

Dank u wel, voorzitter. Ik wil mijn stemverklaring ook mede namens de fractie van DENK afleggen.

De Wet toekomst pensioenen is voor mij echt een worsteling geweest. Ik was in 2019 heel positief over deze wet, en zeker over de uitgangspunten van de wet. Maar die doelstellingen en die uitgangspunten zie ik niet terug in de uitgewerkte wet, en ook niet in de geamendeerde wet. Ik heb grote moeite met het feit dat die doelstellingen wat mij betreft niet voldoende tot hun recht komen. Ik heb grote moeite met het feit dat ouderen mee moeten betalen aan het afschaffen van de doorsneesystematiek. Ik heb ook grote moeite, hele grote moeite met het feit dat het hoorrecht in de transitiefase een wassen neus is. Het is een recht waarvoor gepensioneerden zelf een vereniging moeten oprichten en waarvoor ze vervolgens ook zelf alle kosten moeten betalen.

Voorzitter. Voor mij is de wet nog niet af en wordt er veel te weinig kader meegegeven aan fondsen en aan sociale partners. Dit is een enorm grote operatie, met veel operationele en juridische risico's. Daarbij worden de pensioenrisico's bij de deelnemers neergelegd, en dat in deze onzekere tijden. Ik had het heel graag anders gezien, maar de enorme verantwoordelijkheid voor het inkomen van de huidige en toekomstige generatie gepensioneerden durf ik met deze

Wet pensioenen niet aan. Daarom stem ik tegen de wet. Dat geldt ook voor de fractie van DENK.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Van Kent, SP, voor zijn stemverklaring.

De heer **Van Kent** (SP):

Dank, voorzitter. De SP zal tegen deze wet stemmen omdat deze wet het huidige pensioenstelsel bij het grofvuil zet en vervangt door een onzeker casinopensioen, dat meer en sneller gaat meebewegen met de beurskoersen. Daarbij is het nog volstrekt onduidelijk wie de kosten van minimaal 70 miljard euro gaat betalen die gepaard gaan met de overgang naar het nieuwe stelsel. Uiteindelijk zullen gepensioneerden en werknemers die rekening krijgen, maar de minister heeft er niet voor gekozen om daar eerlijk over te zijn en daar een duidelijke keuze in te maken.

Voorzitter. Tot slot zou ik de partijen die nog twijfelen, willen oproepen: bij twijfel, niet doen! Weet waar je ja tegen zegt.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik geef nu het woord aan de heer Léon de Jong, PVV.

De heer **Léon de Jong** (PVV):

Voorzitter. Vandaag stemmen we over de nieuwe pensioenwet, een risicovolle wet waardoor het pensioen nóg meer afhankelijk wordt van de grillen van de beurs. Een casinopensioen. Een onzorgvuldige wet gebaseerd op discutabele cijfers. We weten inhoudelijk niet hoe de 1.500 miljard euro pensioengeld precies zal worden verdeeld. We weten niet wat langdurig hoge inflatie doet met toekomstig pensioen. We weten niet of de waarborgen gaan helpen om massale rechtszaken te voorkomen. Geen stresstest. Geen onafhankelijke toets. Onverantwoordelijk. Er is met deze wet geen sprake van een koopkrachtig pensioen, maar van grote onzekerheid.

Voorzitter. Vóór deze wet stemmen is een extreem groot risico. Vóór deze wet stemmen is gokken met de pensioenbelangen van miljoenen Nederlanders. Het is een historische fout. Dit moeten we niet doen. Doe het niet! Daarom stemt de PVV tegen deze afgrijpselijke Pensioenwet.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Omtzigt.

De heer **Omtzigt** (Lid Omtzigt):

Voorzitter. Met het voorliggende wetsvoorstel wordt het pensioen eigenlijk een financieel product. Het wordt individueel, want je moet zelf veel meer risico's dragen. Maar je mag niet kiezen. Je moet meedoen. Het fonds mag met

intern geleend geld beleggen, zodat je potje leeg kan zijn. De kosten zijn niet gemaximeerd. Het weduwepensioen bevat gaten. Je partner en je kinderen kunnen berooid achterblijven. Er is geen zeggenschap bij het besluit om over te gaan. Je belangrijkste bezit wordt in één keer een stuk volatieler. Inderdaad, je kunt veel geluk hebben, en je kunt ook veel pech hebben. Het risico deel je echter niet meer. Alles hangt af van abstracte, theoretische modellen.

De transitie is ook zeer risicovol. Elke huidige aanspraak op pensioen wordt omgezet in een pot geld. Die wordt voor gepensioneerden ook weer omgezet in een nieuwe aanspraak, maar die is weer veel variabelere. Dat is omslachtig, risicovol en vaak onuitlegbaar, al helemaal als je hoogbejaard bent. Een hervorming had ook binnen het huidige stelsel gekund. Dat was beter, minder risicovol en solidairder geweest. Ik zal dus tegen dit wetsvoorstel stemmen.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Pouw-Verweij, JA21.

Mevrouw Pouw-Verweij (JA21):

Voorzitter. Wij hebben het beste pensioenstelsel ter wereld. Binnen dat stelsel zijn verbeteringen mogelijk. Die vooruitgang zal mijn fractie steunen. Maar het ondermijnen van de zekerheden waarop onze pensioenen zijn gebouwd, is een achteruitgang. De Wet toekomst pensioenen is een probleem dat als oplossing wordt voorgesteld. JA21 stemt daarom tegen deze wet.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Ephraïm, Groep Van Haga.

De heer Ephraïm (Groep Van Haga):

Voorzitter. De collega's hebben de nadelen van dit nieuwe pensioenstelsel al opgenoemd, dus ik hou het kort. Het is de grootste herziening van het stelsel na de oorlog. Die zal zeer veel mensen raken. Ik hoop dat iedereen dan ook voor zichzelf een individuele afweging heeft gemaakt, niet alleen met het hart, maar ook met het hoofd en het gevoel, in plaats van de gebruikelijke fractiediscipline. Dat is enorm naïef; dat weet ik. Ik hoop het echter toch. Hoop is namelijk het enige wat overbleef toen de doos van Pandora geopend werd. Dat zeg ik voor de kenners van de mythologie. Dat is wat dit is: een Pandorapensioen. Wij stemmen dus tegen.

De voorzitter:

Dank u wel. Daarmee hebben we alle stemverklaringen bijna gehad. Mevrouw Van der Plas, heeft u ook nog een stemverklaring? Nee? O, u wil iets zeggen. Ik dacht al; u staat namelijk niet op mijn lijstje. Gaat uw gang, mevrouw Van der Plas.

Mevrouw Van der Plas (BBB):

Nee, ik wil de "motiebonanza" iets indammen, zoals minister Hoekstra die vanavond noemde. Ik wil een motie aanhouden onder agendapunt 15, de stemmingen over moties inge-

diend bij het tweeminutendebat Politie. Het gaat over de motie op stuk nr. 1150 (29628).

De voorzitter:

Ja. De motie op stuk nr. 1150 staat op de laatste pagina van de stemmingslijst.

Op verzoek van mevrouw Van der Plas stel ik voor haar motie (29628, nr. 1150) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De voorzitter:

Dank u zeer. Dan gaan we eerst stemmen over de wijzigingen voorgesteld door de regering, op stuk nr. 182.

In stemming komen de wijzigingen voorgesteld door de regering.

De voorzitter:

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BJJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP en het CDA voor dit voorstel hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel, zoals op onderdelen gewijzigd door de aanneming van het amendement-Smals/Van Beukering-Huijbregts (stuk nrs. 49, I tot en met X), het nader gewijzigde amendement-Nijboer/Maatoug (stuk nrs. 173, I tot en met VIII), het nader gewijzigde amendement-Palland (stuk nrs. 175, I tot en met VI), het amendement-Den Haan/Smals (stuk nrs. 78, I en II), het gewijzigde amendement-Maatoug/Nijboer (stuk nrs. 174, I tot en met IV), het tweede nader gewijzigde amendement-Van Beukering-Huijbregts (stuk nrs. 152, I en II), het amendement-Nijboer/Maatoug (stuk nrs. 57, I en II), het amendement-Stoffer (stuk nrs. 31, I en II), het tweede nader gewijzigde amendement-Stoffer c.s. (stuk nrs. 67, I en II), het gewijzigde amendement-Smals (stuk nrs. 169, I en II), het nader gewijzigde amendement-Omtzigt (stuk nrs. 171, I en II), het amendement-Ceder (stuk nrs. 55, I en II), het amendement-Stoffer (stuk nrs. 82, I en II), het amendement-Palland c.s. (stuk nrs. 47, I en II), het gewijzigde amendement-Van Beukering-Huijbregts/Smals (stuk nrs. 170, I tot en met IV), het gewijzigde amendement-Van Beukering-Huijbregts/Ceder (stuk nrs. 136, I tot en met V), het amendement-Palland/Van Beukering-Huijbregts (stuk nrs. 76, I en II), het amendement-Maatoug/Palland (stuk nrs. 164, I en II), het amendement-Stoffer c.s. (stuk nrs. 90, I en II), het gewijzigde amendement-Nijboer/Maatoug (stuk nrs. 167, I en II), het amendement-Palland/Ceder (stuk nr. 77) en de wijzigingen voorgesteld door de regering (stuk nr. 182).

Vóór stemmen de leden: Koekkoek, Koerhuis, De Kort, Kröger, Kuik, Kuiken, Van der Laan, Van der Lee, Maatoug, Van Meenen, Michon-Derkzen, Minhas, Mohandis, Agnes Mulder, Mutluer, Nijboer, Palland, Paternotte, Paul, Paulusma, Peters, Piri, Podt, Raemakers, Rahimi, Rajkowski, Segers, Chris Simons, Sjoerdsma, Smals, Sneller, Van der Staaij, Van Strien, Strolenberg, Thijssen, Tielen, Valstar, Verkuijlen, Van der Werf, Werner, Westerveld, Van Weyen-

berg, Van Wijngaarden, Van der Woude, Amhaouch, Becker, Belhaj, Van den Berg, Bergkamp, Van Beukering-Huijbregts, Bevers, Bikker, Bisschop, Bontenbal, Boswijk, Boucke, Boulakjar, Brekelmans, Bromet, Bushoff, Van Campen, Ceder, Dassen, Dekker-Abdulaziz, Inge van Dijk, El Yassini, Ellemeet, Ellian, Erkens, Geurts, Van Ginneken, Van der Graaf, Grevink, Grinwis, Peter de Groot, Tjeerd de Groot, Hagen, Hammelburg, Haverkort, Rudmer Heerema, Pieter Heerma, Heinen, Hermans, Van den Hil, De Hoop, Idsinga, Romke de Jong, Kamminga, Kat, Kathmann, Klaver, Klink en Knops.

Tegen stemmen de leden: Kops, Kuzu, Kwint, Leijten, Madlener, Maeijer, Marijnissen, Markuszower, Van Meijeren, Edgar Mulder, Omtzigt, Van der Plas, Pouw-Verweij, Van Raan, De Roon, Sylvana Simons, Teunissen, Vestering, Wassenberg, Van Weerdenburg, Wilders, Agema, Akersboom, Alkaya, Azarkan, Van Baarle, Baudet, Beckerman, Beertema, Martin Bosma, Dekker, Tony van Dijck, Jasper van Dijk, Eerdmans, Ephraïm, Eppink, Van Esch, Fritsma, Graus, Gündoğan, Den Haan, Van Haga, Helder, Hijink, Van Houwelingen, Jansen, Léon de Jong en Van Kent.

De voorzitter:

Ik constateer dat dit wetsvoorstel met 93 stemmen voor en 48 stemmen tegen is aangenomen.